

EDIČNÍ POZNÁMKY

Tímto čtvrtým svazkem je dokončen soubor „podobiznářských“ příspěvků Jana Nerudy v Humoristických listech.

Jako ve III. svazku Podobizen, tak i tentokrát můžeme na svědectví o autorovi těchto „podobizen“ uvést několik honorářových vyúčtování nakladatelových se spisovatelem. Z června 1890 máme dochován účet Nerudových honorářů za čísla 1, 2, 4–26 z roku 1890, z dubna 1891 účet honorářů z čísel 27 až 52 z roku 1890 a z roku 1891 účet za č. 1–17. Protože pak víme z memoárových prací Josefa R. Vilímka, že Jan Neruda psal podobizny až do svých posledních dnů a že Vilímek nechtěl básníka nahradit někým jiným, ani když byl Jan Neruda těžce nemocen a oznámil svému nakladateli, že pro nejbližší dny nemůže spoléhat na jeho příspěvky, můžeme říci, že autorství všech podobizen z let 1890 a 1891 je u Jana Nerudy zaručeno a stvrzeno dokumenty přímo rázu právního, i kdyby nebyly za dostatečně průkazné pokládány doklady dané rozbořem těchto prací a vnitřní jejich kritikou. V červnovém vyúčtování z r. 1890 není však uvedeno 3. číslo Humoristických listů: tehdy tam nebyla otištěna obvyklá podobizna, nýbrž anonymní politická báseň *Po konferencích — před partajtágem*, doprovázená celostránkovou karikaturou Karla Krejčíka; autora tohoto příspěvku neznáme. Z r. 1891 je dochována dokonce jedna podobizna Jana Nerudy, *Marie Riegrová*, v básníkově rukopisu. Tento vzácný, téměř ojedinělý autograf básníkovy práce prozaické, uložený dnes v literárním archivu Knihovny Národního musea v depositu Richarda Morawtze, reprodukuje v příloze tohoto svazku.

Při jazykové úpravě textu jsme se řídili akademickými edičními zásadami z r. 1947 s přihlédnutím k dosavadním zkušenostem z vydávání Spisů Jana Nerudy. Je potřeba připomenout, že v příspěvcích Jana Nerudy z těchto posledních let ochabuje básníkově bedlivost v psaní a ověřování cizích i domácích jmen vlastních. Chybný pravopis těchto jmen upravujeme bez poznámky. Uvádíme pouze ty úpravy, kde by mohlo jít o jinou podobu jména. Píšeme Kiehla m. Kiela (9), v Černinách m. v Čerminách (46), Wotzelově m. Vocelově (76), Blodkové m. Plodkové (79), Lautererova m. Lauterova (79), Schellenberga m.

Schullenburga (128), Kotta m. Kotka (144), ve Vlásenicích m. Vlasaticích (148), Bílky m. Bílka (156), v Liběšicích m. Libišicích (170), Schmidta m. Šmídla (181), v Domousicích m. Domaušicích (224).

Kromě oprav zřejmých tiskových chyb provádíme tyto textové úpravy:

Str. 44: které sepsal... o humoru národním m. ... v humoru...;

70: vedle Karstena Niebuhra m. ... Karstena, Niebuhra;

111: katarů ozubice m. katarů, ozubice;

132: roku 1848 Vlastimil m. roku 1884...;

194: rozkvašené duše m. rozkašené...;

211: *Le faut faire grand* m. *Je faut faire*,...;

216: obrazy, *tito* němí... vypravovatelé m. *tyto* němí...

K tomuto IV. dílu Podobizen je připojen jmenný rejstřík ke všem čtyřem svazkům. Byl sestaven a zredigován podle pokynů Ústavu pro českou literaturu ČSAV. Za pomoc při této práci jsem zavázán těmto ústavům a jejich pracovníkům: Knihovně Národního musea a jejímu literárnímu archivu, hudebnímu a divadelnímu oddělení Národního musea, Universitní knihovně v Praze, Slezskému studijnímu ústavu v Opavě, Archivu Karlovy university a zejména Archivu hlavního města Prahy, Krajskému vlastivědnému museu v Českých Budějovicích, Krajskému museu v Plzni, Osvětové besedě v Plzni, mimo to PhDr. Em. Nohejlové-Prátové, PhDr. Otonu Berkopcevi, PhDr. Antonínu Novotnému, Dr. Jaroslavu Kolářikovi a Františku Palackému, správci Musea Františka Palackého a Dr. Fr. Lad. Riegra.

Miloslav Novotný